

INTERNATIONAL POLICE ASSOCIATION

ipa

Attentie

42e jaargang Nr. 150 - September 2020

Clappers & Vlieger Media. Uitgave 762

**De nederlandse politie in
de Tweede Wereldoorlog**

Vooruitzien...

De geboren Franse schrijver en politicus Emile de Gardin sprak eens de wijze woorden: “Regeren is vooruitzien” en “Bureaucratie is de tirannie van de traagheid”. Voorwaar twee waarheden die heden ten dage nog steeds gelden.

Hoewel de huidige tijd voor vele mensen moeilijk is omdat de Covid-19 pandemie en de daarop volgende maatregel vaak diep hebben ingegrepen in hun dagelijkse bestaan. Door het onverwacht om zich heen grijpen van het virus, en dan niet

alleen in een bepaald land maar verspreid over de gehele wereld, heeft iets teweeg gebracht wat niemand heeft kunnen voorzien. In veel landen werden maatregelen genomen om verspreiding te voorkomen, maar omdat het een onbekend virus was wisten deskundigen niet wat men ermee aan moest. Wat waren de gevolgen voor de mensen? Slaat het alleen toe op ouderen? Hoe is de overdracht van het virus? Met het verstrijken van de tijd is men daar gedeeltelijk achter gekomen. In eerste instantie werden er dringende maatregelen getroffen zoals de lockdown, contactverbod en vooral ook hygiënische maatregelen. Dat was natuurlijk wel even anders dan het leven dat we gewend waren. Medewerkers van bedrijven moesten thuiswerken, leerlingen en studenten kregen les via de computer. Een heel andere wijze van inrichten van studeren en de economie. Natuurlijk heb je ook de ontkeners van de pandemie. Denk maar aan president Loekasjenko die stevig ontkende dat in zijn land Balarus het virus was. Nee, het was maar een griepje en met wodka drinken ging het over. Ook vele andere regeringsleiders namen het veel te licht op met alle gevolgen van dien. Vele besmette mensen met vele doden tot gevolg.

Ook in ons land sloeg het virus toe met gevolg dat vele mensen overleden. Toch is ons land met de ‘intelligente lockdown’ er redelijk vanaf gekomen. Natuurlijk, ieder slachtoffer is er een teveel, maar door de inzet van heel veel mensen in de cruciale beroepen heeft men de schade kunnen beperken. Wat de economische schade betreft is dat nog moeilijk te overzien. De regering heeft vele miljarden ingezet om bedrijven overeind te houden en mensen te helpen om economisch te overleven. Of dat allemaal de moeite waard is geweest zal achteraf blijken. En ja, achteraf het is makkelijk oordelen. Natuurlijk is het in een

democratie normaal dat de regering verantwoording aflegt van wat het heeft gedaan. Of we er iets van geleerd hebben. Dat zal dan blijken. Ik ben in ieder geval blij dat ik niet de beslissingen heb moeten nemen.

Iets anders dat ook invloed heeft op ons land en met name in politiek opzicht. In november zijn er weer presidentsverkiezingen in de Verenigde Staten. Krijgt huidig president Trump er nog vier jaar bij of wordt zijn democratische tegenstrever Biden de nieuwe president. De strijd is in volle gang. Er wordt weer veel met modder gegooid en veel leugens verkondigd. Alleen al tijdens zijn toespraak bij de nominatie van Trump strooide hij met vele vastgestelde leugens. “Washington heeft Donald Trump niet veranderd, Donald Trump heeft Washington veranderd”, aldus zijn dochter Ivanka Trump en dat is een waarheid als een koe. Dat er veel anders ging in Washington en het presidentschap is de afgelopen jaren wel gebleken. Het twee partijensysteem in de Verenigde Staten is in mijn ogen dan ook een uitnodiging om geen goed beleid te creëren en uit te voeren. Het lijkt wel of dat men elkaar niet gunt om het goede voor de inwoners van de Verenigde Staten te doen. Partijen gedragen zich soms als kleine kinderen. Krijg ik mijn zin niet dan gun ik jou ook niets. En dat lijkt mij nu net het slechtste te zijn voor de inwoners van het land. Dan kun je beter een meerpartijensysteem hebben waarbij je altijd compromissen moet sluiten. In november zal blijken wie aan het langste eind trekt; wordt het Biden of Trump. Ik heb wel een voorkeur.

Uw voorzitter,
Jan Eijkemans

COLOFON

Dit blad is een uitgave van het
IPA - district Nijmegen e.o.
42e jaargang nr. 150
Oprichtingsdatum:
17 februari 1959
Dit blad verschijnt 5x per jaar

Voorzitter:

Jan Eijkemans
vz-nijmegen@ipa-nederland.nl

Secretaris:

Martin van der Putten
nijmegen@ipa-nederland.nl

Penningmeester:

Jaap Heerschop
Postgiro District NL97 RABO 0155 7464 56 tnv
Penningmeester district Nijmegen
pm-nijmegen@ipa-nederland.nl

Ledensecretaris/contactsecretaris:

Brugt Peper
contact-nijmegen@ipa-nederland.nl

Contactsecretaris:

Jan Nijburg

IPA - Activiteiten:

Adrie Daniëls
4daagse-nijmegen@ipa-nederland.nl

IPA - Activiteiten:

Dick Beerens
dickbeerens@hetnet.nl

Redactie / IPA - Artikelen:

Brugt Peper
red-nijmegen@ipa-nederland.nl

Coördinatie en realisatie:

Clappers & Vlieger Media
Industrieweg 94
7202 CB Zutphen
Telefoon: 0575 - 47 38 81
E-mail: info@clappers-vlieger.nl
Internet: www.clappers-vlieger.nl
Vormgeving: Fabian Clappers
Fotografie: Henk Baron, Martin van der Putten

Coverfoto: aangeboden door Jaap Binsma

In dit nummer

- 3** Vooruitzien...
- 6** De Nederlandse Politie in WO2
- 9** 1200 Vierdaagsefoto's online
- 11** Gamend contact met de jeugd
- 13** Afscheid Henriëke Schoonekamp
- 15** Sfeerfoto's Waalbrug en Belvédère
- 16** Felix Donders foute agent in WO2
- 17** Vanuit Bestuur IPA Nijmegen e.o.
- 19** Covid 19 pandemie / Jubilarissen
- 21** Aanbieding Fletcher Hotel
- 23** Politiegeweld

International Police Association, District Nijmegen e.o.

Secretariaat

Begoniastraat 22 • 6658 EB Beneden Leeuwen
nijmegen@ipa-nederland.nl
Facebook; IPA Netherlands, Nijmegen e.o.

moesten schriftelijk verklaren niet tot de Joodse geloofsgemeenschap te behoren. Ook bij de politie werd deze maatregel doorgevoerd. Bij de tentoonstelling komt de ontslagen agent Leo Cohen aan het woord:

“Voor de houding van het korps [...] tegenover deze Joodse ambtenaren(-ressen), die in het voorjaar van 1941 op last van de Mof werden ontslagen, passen maar twee woorden: laf en misselijk. Bespaar mij uit te weiden over de ijskoude houding bij ons afmelden.”

Niet alleen Joden werden geweerd uit het politieapparaat. Politiechefs die naar de zin van de bezetter niet loyaal genoeg waren, werden eveneens vervangen, meestal door NSB'ers. De Nederlandse politie werd zo meer en meer een werktuig in Duitse handen.

Toenadering tot de bezetter

Vanwege de Ariërverklaring en andere door de bezetter doorgevoerde anti-joodse maatregelen, werd eind 1940 via Radio Oranje een andere richtlijn voor ambtenaren geformuleerd. Nederlanders werd dringend verzocht zich van 'toenadering tot de bezetter' te onthouden. Over die bezetter werd tijdens de uitzending van 6 november 1940 vermeld:

“Er zijn tal van dingen die hij niet mag vragen van de bevolking [...]. Hij mag geen burgers bestraffen wegens de gezindheid die zij, voor de bezetting, jegens zijn land aan de dag hebben gelegd. Hij mag hen niet vervolgen op grond hiervan dat zij behoren tot een bepaalde politieke partij, een bepaald ras, een bepaalde kerkelijke gemeenschap, zelfs al worden zulk een ras, zulk een partij, zulk een gemeenschap in zijn eigen land niet geduld.”

Twee jaar later was Adriaan Pelt, hoofd van de Regeringspersdienst in Londen, in een uitzending nog explicieter:

“Wat niet mag, wat een misdaad is tegen Vorstin en Vaderland, is dat

een ambtenaar of een burgemeester, uit vrees voor represailles, of met excuus van 'nog erger voorkomen', meewerkt aan de uitvoering van maatregelen, waarvan hij en wij allen weten, dat zij direct in strijd zijn met het belang van land en volk. Wat die ambtenaren niet mogen doen, is hun medewerking te verlenen om de nazificering van de scholen, mishandeling van Joden, tewerkstelling van arbeiders in Duitsland en zovele andere maatregelen, waaromtrent geen twijfel kan bestaan dat zij alleen de vijand dienen en aan onze zaak afbreuk doen.”

Politie Amsterdam 1943-1945, Foto: Nationale Collectie Politie, 1943-1945.

Werktuig in Duitse handen

Veel politieagenten keken in de eerste bezettingsmaanden de kat uit de boom. Aanvankelijk veranderde er ook niet zo heel veel en leek de Nederlandse politieleiding baas in eigen huis te blijven. In de zomer van 1940 werden er maar liefst zesduizend nieuwe agenten aangenomen. Een versterking waar veel agenten lange tijd op hadden gewacht.

De Duitsers vonden de Nederlandse politieorganisatie met zijn Gemeentepolitie, Koninklijke Marechaussee, Rijksveldwacht en Gemeenteveldwacht – te complex en besloten al snel tot een hervorming. De Koninklijke Marechaussee verloor haar militaire status en het predicaat Koninklijk. De Politietroepen werden daarnaast opgeheven. Het zogenaamde Directoraat-generaal van Politie werd de centrale Nederlandse leiding. SS-generaal Hanns Albin Rauter (1895-1949) werd aangewezen als de Duitse politiechef in Nederland, de allerhoogste baas.

Arthur Seuss-Inquart (1892-1946), de Oostenrijkse Rijkscommissaris

van Nederland, had bepaald dat handhaving van de openbare orde, rust en veiligheid mede een verantwoordelijkheid was van de Nederlandse politie. Die kwam echter wel onder gezag van de bezetter te staan. De Rijkscommissaris had de steun van reguliere politie nodig, aangezien de bezetter zelf bij lange na niet over voldoende mankracht beschikte. De Sicherheitsdienst bestond in ons land bijvoorbeeld uit niet meer dan vierhonderd Duitse medewerkers. Daarnaast was er bijvoorbeeld nog de Ordnungspolizei of Grüne Polizei, maar ook die beschikte over onvoldoende manschappen.

De openlijk met de Nazi's collaborerende NSB had een eigen zwart-geüniformeerde paramilitaire beweging, de Weerbaarheidsafdelingen (WA).

Zwart-witfoto van sportbeoefening bij het Politie-Opleidingsbataljon in Schalkhaar, 1941-1943.

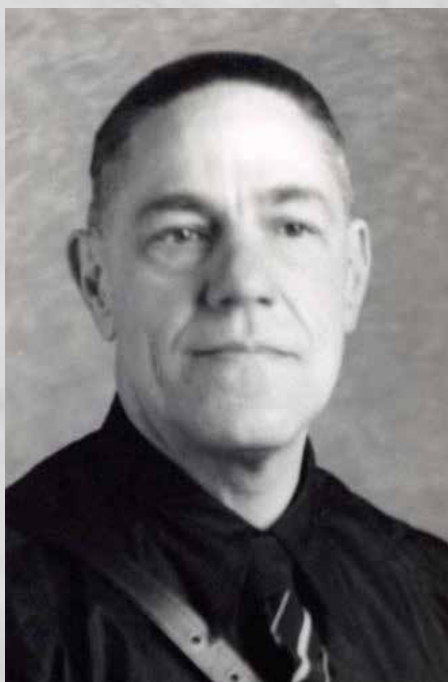
Politieopleidingsbataljon in Schalkhaar Nadat de Grüne Polizei in februari 1941 in Amsterdam vierhonderd Joodse mannen had opgepakt, braken er in de hoofdstad stakingen uit. Een maand na deze zogenaamde Februaristaking richtte de bezetter het politieopleidingsbataljon (POB) in Schalkhaar op. Hier moesten 'betrouwbare' politieagenten opgeleid worden. Agenten kregen een militaire training maar werden ook onderricht in de rassenleer van de Nazi's. Na een zes maanden durende opleiding werden de agenten toegevoegd aan de reguliere korpsen. Op deze manier probeerde de bezetter meer controle te krijgen over het Nederlandse politieapparaat. De naam Schalkhaar kwam al snel symbool te staan voor

'foute agenten'. Wie het aanbod kreeg om een opleiding te volgen in Schalkhaar, stond soms voor een dilemma. Een agent vermeldt daarover op de tentoonstelling:

"In feite had ik weinig keus, óf ik nam de baan bij de politie óf ik moest naar de AEG fabrieken in Berlijn. Na had Schalkhaar een slechte naam en voelde ik er weinig voor om daar genazificeerd te worden. [...] Als overtuigd katholiek besloot ik daarop aan de bisschop om raad te vragen. Tijdens een audiëntie werd mij raad verstrekt om bij de politie te gaan. Bij de Nederlandse politie kon ik meer voor de Nederlandse bevolking doen dan in Berlijn. Bovendien was er dan weer een Nederlander die niet in dienst van de bezetter werkte."

Jodendeportatie

Jaap Schrieke

Een gevoelig punt in de Nederlandse geschiedenis van de politie in de Tweede Wereldoorlog vormt de betrokkenheid van agenten bij de deportaties van Joden. Feit is dat de Nederlandse agenten ingezet zijn om Joden op te pakken, bijvoorbeeld tijdens razzia's.

Het Nederlandse bestuur werd sowieso belast met de uitvoering van de meeste anti-Joodse maatregelen. In juni 1941, enkele maanden

na de Februaristaking, werden in de hoofdstad bijvoorbeeld 250 Amsterdamse politiemensen ingezet om ruim tweehonderd Duitse en Nederlandse Joden aan te houden. Officieel omdat ze verhoord zouden worden door de Sicherheitsdienst (SD). Al snel werd echter duidelijk dat de opgepakte Joden getransporteerd naar concentratiekamp Mauthausen. Ook bij razzia's in andere steden werden in de periode hierna herhaaldelijk gemeentelijke politiekorpsen ingezet. Wim Croiset van Uchelen, inspecteur-generaal van de Nederlandse politie, deed zijn beklag bij Jaap Schrieke (1884-1976), secretaris-generaal van het Departement van Justitie. Croiset van Uchelen vond dat de politie niet ingezet moest worden voor het oppakken van Joden die niets misdaan hadden. Echter vond hij geen gehoor bij Schrieke, een NSB'er, die stelde dat de politie gewoon moest doen wat van haar werd verlangd.

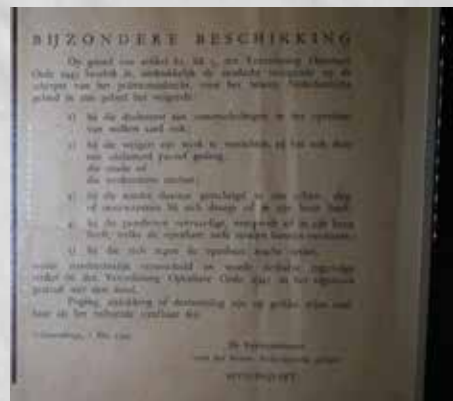
Goedwillende agenten stonden ook hier weer voor een dilemma. Nam men ontslag, dan kon men er zeker van zijn dat de lege plek onmiddellijk werd ingenomen door een NSB'er die geen enkele moeite zou hebben om de anti-Joodse maatregelen uit te voeren. Bleef men op zijn post, dan maakte men vuile handen. Voor de hierboven aangehaalde Croiset van Uchelen, voor de oorlog officier bij de Marechaussee, was dit naar eigen zeggen ook een van de redenen om aan te blijven. Daarnaast kon hij ontslag financieel moeilijk veroorloven, omdat hij twee vrouwen alimentatie moest betalen. In mei 1942 werd hij uit zijn functie ontheven en in krijgsgevangenschap afgevoerd. Na de oorlog mocht Croiset van Uchelen, tot zijn eigen ongenoegen, niet terugkeren bij de politie.

Herderlijk schrijven

Februari 1943 liet de Kerk van zich horen. In alle kerken van het land werd een zogenaamd 'herderlijk schrijven' voorgelezen. Het document, opgesteld door de bisschoppen en andere geestelijken, was gericht aan Seyss-Inquart. Volgens het PIT had:

"De brief een duidelijke boodschap. Politieagenten mochten niet meer meewerken aan het oppakken van jongemannen voor arbeid in Duitsland en het arresteren en 'het tot der dood' vervolgen van Joodse medeburgers."

Na deze oproep begonnen sommige agenten openlijk werk te weigeren. Anderen besloten onder te duiken. Om dit te voorkomen voerde de bezetter een aparte maatregel in, de 'Sippenhaft'. Familieleden van ondergedoken agenten moesten worden opgepakt en naar concentratiekamp Vught worden overgebracht. Eind 1943 zaten in Vught al honderdvijftig familieleden van politiemensen gevangen. In totaal doken in de periode zomer 1943 tot zomer 1944 ongeveer zeshonderd politiemensen onder.

Afkondiging van het Politiestandrecht (Historiek)

Geweldspiraal

Na verschillende gewapende verzetsacties en tegenslagen op de slagvelden in Europa en Afrika werd de houding van de bezetter in 1943 steeds feller en belandde Nederland in een geweldspiraal.

Het aantal doodvonnissen tegen Nederlanders nam schrikbarend toe en de Duitsers voerden het Politiestandrecht in, wat inhield dat arrestanten voortaan zonder proces konden worden doodgeschoten. Ook het verzet verharde. Foute agenten werden steeds vaker doelwit van aanslagen. Binnen de politiekorpsen groeide het wantrouwen. Het PIT zegt hierover:

“De pro-Duitse agenten klitten in groepjes samen of gingen op jacht naar onderduikers en Joden. Het verzet deed er alles aan om die groep angst aan te jagen, maar toch wisten kleine groepen collaborateurs veel schade aan te richten. Het aanzien van de politie werd door hen voor jaren geschaad.”

Zuivering

Na de bevrijding werd een zuiveringsoperatie opgezet om het politieapparaat zo snel mogelijk te ontdoen van ‘foute agenten’. Agenten die lid waren van de NSB, WA of SS werden onmiddellijk ontslagen. Ook een opleiding in Schalkhaar kon ontslag betekenen. Andere agenten werden op non-actief gesteld gedurende de periode dat hun gedrag werd onderzocht. Tussen de 40 en 45 procent van de zittende politieagenten werd onderzocht. Van hen werd bijna 12 procent (1954 politiemannen) ontslagen. Historicus Jos Breukers, conservator van het in het PIT opgegangene Politiemuseum schreef hierover:

“Van de politiemensen, die aan het eind van de bezetting in dienst waren, werd in totaal 19 procent gestraft; 81 procent van de totale politiesterkte kreeg generlei straf opgelegd. In het

kader van de Bijzondere Rechtspleging werden 9 politiemensen ter dood veroordeeld en geëxecuteerd. Tientallen politiemensen kregen gevangenisstraffen opgelegd, met name nationaalsocialistische korpschefs en diensthoofden. Daarnaast ook medewerkers van speciale eenheden die Joden, onderduikers en verzetsmensen hadden opgespoord en opgepakt. Vijftien jaar na de bevrijding zat niemand meer in de cel. Zij hadden hun straf uitgezeten of kregen gratie.”

Zwart-witfoto van een mars door de stad van het Politiebataljon Amsterdam, de motordienst en de bereden brigade van het Amsterdamse politiekorps op 2 juli 1941. De foto is gemaakt in de Kalverstraat.

Daarmee waren de problemen voor de politie niet achter de rug. De gebeurtenissen tijdens de oorlogsjaren en de veroordeling van ‘foute agenten’ hadden het imago van

de politiediensten ernstig geschaad. De Bijzondere Raad van Cassatie oordeelde tijdens de zuivering ook hard over de politie:

“Ook als men rekening houdt met de moeilijke omstandigheden waaronder zij haar taak had verricht, is de Nederlandse politie in het algemeen gedurende de bezettingstijd zeer tekort geschoten.”

Volgens de Raad was het duidelijk geworden dat:

“... in vele politiekorpsen, ook in de hoogste rangen, zwaar tegen het vaderland en zijn bevolking is gezondigd door te grote meegaandheid tegenover de bezetter [...] en – wat het ergste is – door afwenteling van de eigen verantwoordelijkheid als meerdere voor de handelingen die de bezetter wenste, op ondergeschikten die tenslotte het vuile werk te doen kregen.”

De auteurs van het boek ‘De zwarte politie 1940-1945’ stelden halverwege de jaren tachtig treffend dat: ‘de sterke arm’ aan de Tweede Wereldoorlog ‘een vuile hand’ had overgehouden.

Bijna 1200 foto's Nijmeegse Vierdaagse online toegankelijk gemaakt

Het Regionaal Archief Nijmegen heeft in 2013 ruim duizend historische foto's van de Nijmeegse Vierdaagse online toegankelijk gemaakt. De foto's zijn onder meer afkomstig uit het archief van de KNBLO, een grote wandelsportorganisatie. Het archief van de KNBLO werd onlangs, samen met het archief van het Evenementenbureau Vierdaagsefeesten overgedragen aan het Regionale Archief van Nijmegen. Bijna twaalfhonderd foto's uit deze archieven zijn nu beschikbaar gemaakt als Open Cultuurdata.

Voor de foto's, die allemaal voor 1941 zijn gemaakt, is het auteursrecht vervallen. Ze zijn te bekijken via de digitale studiezaal van het Regionaal Archief Nijmegen. Volgen het archief geven de foto's een mooi beeld van de Nijmeegse Vierdaagse van vóór de Tweede Wereldoorlog.

Minder massaal en nog zonder de inmiddels onlosmakelijk verbonden Vierdaagsefeesten maar zeker niet met minder plezier bij de wandelaars.

Gamend contact maken met de jeugd

Bron: Communicatie Politie Oost Nederland

Vanuit je eigen huis gamen met de politie: sinds kort kan het. Steeds meer jongeren ontdekken en omarmen dit initiatief. Een groep digitaal wijkagenten, onder wie Sander Hoed (Basisteam Nijmegen-Zuid), bedacht het. *“Aanvankelijk wilden we zo de jeugd binnen houden in verband met corona. Ondertussen zijn er genoeg redenen om er ook na de coronatijd mee door te gaan.”*

Als lid van de landelijke werkgroep digitale wijkagenten gooide Sander aan het begin van de coronacrisis een balletje op in de appgroep. ‘Wie wil er meedenken over het idee om de jeugd binnen te houden met behulp van online gamen?’ Vier collega’s meldden zich: Niels Horn (Eenheid Amsterdam), Stefan Jansen (Eenheid Midden-Nederland), Koen Simmers en Mari Kuijpers (beiden Eenheid Zeeland-West-Brabant).

‘Blijf thuis-community’

Samen besloten ze in eerste instantie te gaan voor het populaire spel Fortnite op de Playstation, waar ze een ‘blijf thuis-community’ aanmaakten. Sander: *“Het initiatief van de grond te tillen, kostte meer tijd dan we hadden gedacht. We wilden bijvoorbeeld speciale wijkagent-accounts gebruiken, maar die waren er nog niet. En hoe maak je in vredesnaam zo’n community aan? Gelukkig kregen we hulp van het e-sports bedrijf*

Bundled, dat door de coronacrisis toch nauwelijks werk omhanden had. Dat was meer dan welkom!”

De collega’s hebben maar kort met de jeugd gegamed vanuit de oorspronkelijke ‘blijf thuis-gedachte’. Er kwamen al gauw er versoepelingen, zoals weer mogen sporten. Maar omdat ook al snel bleek dat het gamen

meer opleverde dan alleen het binnenhouden van de jeugd, dachten de collega’s niet aan stoppen. Sterker nog: ze willen het concept verder gaan ontwikkelen.

Openhartig

“We hadden in een korte tijd een community opgebouwd van zo’n 200 jongeren, vanaf 10 jaar tot begin 20. Voor een Fortnite-toernooi waren binnen twee dagen alle honderd plekken gevuld! Maar het meest waardevol is het spelen in kleine groepjes van vier personen. We spelen met een headset op en zijn voortdurend aan het kletsen met de jongeren, die vaak heel openhartig zijn. Zo vroeg een meisje of ik een bepaalde wijkagent kende, wat inderdaad het geval was. Ze vertelde dat deze wijkagent, die ondertussen weg is, heel streng voor haar was geweest. Daar was ze blij om, want ze had wel het één en ander op haar kerfstok. ‘Door haar ben ik niet opnieuw op het slechte pad geraakt’, vertelde ze. Dat vond ik mooi om te horen. Dat ze nu opnieuw de verbinding met de politie zocht, is natuurlijk super!”

Ondertussen hebben de game-agenten ook Warzone en FIFA aan hun ‘assortiment’ toegevoegd. Warzone is vergelijkbaar met Fortnite, maar dan voor een oudere doelgroep. Ook kunnen mensen met een andere spelcomputer, bijvoorbeeld een Xbox,

meedoen door middel van cross-play mogelijkheden. Communiceren hierover doen ze onder de naam @gamenmetdepolitie op onder meer Instagram en TikTok. Soms zitten er ouders bij die het niet vertrouwen. Daarom hebben de collega’s via social media een filmpje gedeeld, waarin ze vertellen: wij zijn het echt.

Steeds beter

De collega’s gamen meestal in eigen tijd. “Als je Fortnite speelt, duurt het per spel een kwartiertje. Als je heel slecht bent, is het daarna afgelopen. Dat was bij ons vaak het geval, maar we worden steeds beter”, lacht Sander, die les kreeg van zijn nichtje van 10. Krijgen de collega’s een uitnodiging voor een heel ander spel, dan accepteren ze die ook regelmatig. “We nodigen jongeren nooit zelf uit voor een game. We willen ons als politie niet opdringen.”

De jongeren zelf geven aan dat ze het erg leuk vinden om op een andere manier met agenten te praten. Geregeld vragen jongeren om tips voor de sollicitatieprocedure bij de politie. Ook zijn er jongeren die niet zulke positieve politie-ervaringen hebben, maar door het gamen een heel ander beeld van de politie krijgen.

Gamen op het bureau?

De vijf initiatiefnemers zijn nu bezig met het doorontwikkelen van het initiatief, want ze willen graag dat het wordt ingebed in de organisatie. Elk basisteam een eigen spelcomputer met een eigen account en vaste game-uren, is één van de ideeën. De collega’s zijn hierover in gesprek met het landelijke programma Gebiedsgebonden Politie (GGP).

Ondertussen hebben zich zo’n 25 blauwe collega’s gemeld als politiegamer in eigen tijd. Heb jij hier ook belangstelling voor? Stuur dan een mailtje naar een van de beheerders.

Indrukwekkend afscheid van Henrieke Schoonekamp

De politie heeft in Zutphen op indrukwekkende wijze afscheid genomen van Henrieke Schoonekamp. De agente is na een ziektebed op jonge leeftijd overleden. Ze kreeg enige tijd geleden een donornier, maar de transplantatie mislukte. De agente had een auto-immuunziekte.

Agenten namen bij het politiebureau in de binnenstad afscheid van haar. Teamchef Eenheid Oost-Nederland Oscar Dros: "Een indrukwekkend afscheid vanmiddag in Zutphen van Henrieke Schoonekamp, een zeer gewaardeerde collega en bovenal fijn mens. Vele collega's waren aanwezig om haar de laatste groet te brengen. Henrieke wist met haar blogs velen te bereiken en ontroeren."

De Zutphense agente schreef blogs over haar werk bij de politie. Wij publiceerden in onze 'Attentie' diverse blogs van haar. Ook schreef ze in weekblad Contact veel over haar privéleven, waarbij een auto-immuunziekte een grote rol speelde.

Schoonekamp werkte bij de afdeling Forensische Opsporing van de politie. Ze kreeg een grote naamsbekendheid in de regio (en ver daarbuiten) doordat ze jarenlang verhalen schreef over haar werk. Dit heeft ze uiteindelijk gebundeld in haar boek '(Ont)sporen'. Henrieke wist echter ook ver buiten Zutphen indruk te maken. Met name door de blogs die ze schreef voor de politie. In haar verhaal 'De kus van Lennart' beschreef ze een wel

heel bijzondere gebeurtenis. Een Zutphense wijkagent vroeg haar om de vingerafdrukjes van de op 2-jarige leeftijd overleden Lennart veilig te stellen. Moeder Wendy Marsman wees haar de vingerafdrukken op de ruit, die wilde ze graag bewaren als herinnering aan haar zoontje. De forensisch onderzoeker ontdekte echter niet alleen kinderhandjes op het raam, maar ook een kus die Lennart op het raam had gedrukt.

Met dit ingrijpende verhaal en vele andere blogs op politie.nl slaagde ze in haar missie om de mens achter het uniform te tonen. Waardering van haar vakgenoten was er in 2016 toen zij werd uitroepen tot winnaar van 'Het Blauwe Hart', een prijs voor politiemedewerkers die het verschil weten te maken. Behalve voor Contact, de politie en haar eigen blogspot, schreef Henrieke een tijd voor VROUW op De Telegraaf-website. Ook heeft ze de boeken 'Brieven aan Máxima' en '(Ont)sporen' op haar naam staan.

Henrieke liet haar lezers zien dat het leven de moeite waard is om geleefd te worden. Dat van haar was helaas veel te kort. Het biedt troost dat ze er zo veel uit wist te halen en daarmee een onuitwisbare indruk achterliet.

Sfeerfoto's van de Waalbrug en werkzaamheden aan de Belvédère

Drutenaar Paul Bernts, schilder, had een pittige klus te klaren. Tijdens de werkzaamheden aan de gerestaureerde luiken van de Belvédère, stond in 'het bakkie' van een hoogwerker, had hij een geweldig uitzicht op de Waalbrug. Met een hoogwerker werden de luiken weer terug op zijn plaats gehangen. Daarbij kwam hij, in 'het bakkie' ver boven de mist uit en zag de Waalbrug eens in een geheel bijzondere sfeer.

De prachtige foto's mogen wij, met zijn toestemming, publiceren en u hiermee van laten mee genieten.

Felix Donders (1896-1981) foute agent in de Tweede wereldoorlog

Bron: Historiek

Hanns Albin Rauter; Bunderarchief Bild 183-1982-1021-509

Inleiding

Met een tentoonstelling in het Veiligheidsmuseum PIT in Almere wordt aandacht besteed aan diverse collaborerende politieagenten uit de tijd van de Tweede Wereldoorlog. De tentoonstelling beklemtoont dat zwart-wit oordelen over deze politieagenten niet eenvoudig is. Veel agenten kwamen er pas in Schalkhaar nabij Deventer, waar ze vanaf 1 juli 1941 opgeleid werden in de Westenbergkazerne, achter dat ze in een omgeving zaten waar ze genazificeerd werden, onder meer door lessen in de Duitse rassenleer. Tijdens de Tweede wereldoorlog zaten politieagenten in een lastig parket.

Aanvankelijk liet de bezetter de politie nog wel met rust. Maar al snel nazificeerde de Nederlandse politie onder het regime van de SS en politiechef

Hanns Albin Rauter. Het Politieopleidingsbataljon (POB), opgericht in februari 1941 in Schalkhaar, leidde speciaal agenten op die dansten naar de pijpen van de nazi's. Een van de agenten die hierdoor flink beïnvloed werd, was de 'foute' politieagent Felix Donders.

Felix Donders als Tilburgs politicus. Voor de Tweede Wereldoorlog, in de jaren 1910 en 1920, was Felix A.C. Donders – die aanvankelijk arbeider was – actief als

politicus in de stad Tilburg. Daar was hij namens de Roomsche Katholieke Volkspartij (RKVP), een afsplitsing van de Roomsche Katholieke Staatspartij (RKSP), in de gemeenteraad als raadslid actief. Bekend van Felix Donders is dat hij er voor zorgde dat het standbeeld van Koning Willem II naar Tilburg werd overgebracht. In de jaren 1930 raakte Donders betrokken bij de Nationaal Socialistische Beweging (NSB).

Werk bij de politie in Schalkhaar

In 1940 had Felix Donders de rang van kapitein in het Nederlandse leger, waarna hij bij de Koninklijke Mareschaussee aan de slag ging. In het jaar 1941 kreeg hij een aanstelling als bataljonscommandant bij de politieopleiding in Schalkhaar. In zijn sollicitatiebrief had Donders

zich aangeprezen als 'een actieve nationaalsocialist' die zich graag wilde inzetten voor:

...de vorming van het politiewezen in de militair-nationalistische geest.

Donders maakte in Schalkhaar echter vooral naam als zuiplap, zwarthandelaar (o.a. in kolen en rogge), als notoire opschepper en iemand met losse handjes. Vanwege de zwarthandel werd Donders in 1942 geschorst en uit zijn functie gezet. Hij werd tijdelijk overgeplaatst naar Winschoten in het Groningse land. Vanaf 1 maart 1943 werkte Felix Donders bij het mareschausseegewest in Amsterdam. Echter het verzet in Amsterdam was op de hoogte van zijn komst en waarschuwde voor de komst van deze bandiet. De functie die Donders in Amsterdam kreeg leek meer dan het voorstelde. Feitelijk was de overplaatsing een degradatie voor Donders en had vanaf dat moment een weinigzeggend baantje.

Veroordeling na de Tweede Wereldoorlog

Na de bevrijding van nazi-Duitsland werd Felix Donders gearresteerd. Tijdens zijn verhoren hing Donders het nogal ongeloofwaardige verhaal op dat hij als bataljonscommandant in het geniep een minileger wilde opbouwen om tegen de Duitsers te kunnen inzetten.

Vanwege collaboratie met de nazi's kreeg Donders vijf jaar gevangenisstraf opgelegd, maar al na anderhalf jaar kwam hij alweer op vrije voeten. Felix Donders overleed op 13 oktober 1981 op 85 jarige leeftijd.

Vanuit het bestuur van IPA Nijmegen e.o.

Tekst: Martin van der Putten, secretaris

In deze vervelende Coronavirus tijd is het moeilijk voor besturen om op een veilige manier bij elkaar te komen. Zo ook voor het bestuur van IPA Nijmegen e.o.. Nagenoeg alle activiteiten zijn opgeschort, met uitzondering van het IPA Nijmegen e.o. kampeerweekend in het weekend van 18 tot en met 20 september a.s. en mogelijk het bezoek aan het Marechauseemuseum in Buren laat in de maand oktober. Het bezoek aan dit museum is afhankelijk aan de ontwikkelingen rond het virus.

Tot nu toe is het bestuur van Nijmegen e.o. pas één keer bij elkaar gekomen, op een veilige afstand, met in achtname van de geldende maatregelen, in de tuin/serre van onze penningmeester. Op deze vergadering werd van alles besproken maar de eind conclusie was dat we maar moeten afwachten op de verdere ontwikkelingen rond het Coronavirus. Wij als Nijmegen e.o. hebben hierin geen andere keus. Ook het nieuwe Landelijk Bestuur (LB) zit met het probleem dat ze moeilijk met elkaar en de districten kunnen overleggen. Bij het LB is dan ook het idee ontstaan om de districten op te delen in vier clusters en met deze vier clusters veilig te gaan overleggen. Zo had de cluster Oost 4 op dinsdag 4 augustus hun cluster vergadering met het LB op het bureau van Politie te Deventer.

Tijdens deze opbouwende vergadering werden, onder anderen, de volgende onderwerpen besproken; Huisvesting, Werving, Financieel systeem, Financiële commissie, Huisstijl & communicatie. Huisvesting: Het pand in Gouda kost ons veel geld. Het huidige LB vindt het pand te duur en wil er vanaf. Einde contract is in 2022 met een jaar opzegtermijn. Het LB gaat kijken of we ergens anders onderdak kunnen krijgen.

Werving: IPA Nederland vergrijst en gaat sterk terug in het aantal leden.

Om dit te keren komt er een

wervingscampagne. Hiervoor wordt een ledenwervingsplan ontwikkeld. De ledenwerving wordt betaald uit een mix van middelen. Zowel van het LB als vanuit de districten moet er geld ingestoken worden.

LB is van mening dat het jaar gratis lidmaatschap er af moet. Hiervoor zijn wel weer aanpassingen nodig in de statuten. Verder wordt er gestreefd naar een vergaande samenwerking met de vakbonden, ACP – NPB en de vakbonden van de douane, boa's, OM en marechaussee. Ook alle vestigingen van de Politie Academie krijgen bezoek om leden te werven. Ook is het de bedoeling om verdere partners te zoeken, bv. Samenwerking met politiebureau, Samenwerking met "Robuust blauw". Er worden ambassadeurs gezocht in de IPA districten... maar ook bij de andere partners.

Portefeuille ledenwerving (Bert Pel) wordt ondergebracht in het LB, maar er wordt opgemerkt dat Bert Pel dit niet alleen kan.

Geprobeerd wordt of een stagiaire van de Universiteit of Hogeschool een onderzoek zou willen doen... hoe het beste leden te werven. Er zijn al gesprekken gevoerd met de diverse voorzitters en bestuurders van de vakbonden over het werven van leden.

Het LB is zich ervan doordrongen dat zonder actie de IPA ten dode opgeschreven is.....

Financieel systeem: Het LB is van mening dat het huidige Financieel systeem niet voldoet en zal moeten worden vervangen. De kosten voor updates en vervanging zijn te hoog. Als we dit systeem willen gaan vervangen moet er voor 1 oktober 2020 over dit besluit worden gecommuniceerd. Dit houdt in dat op 1 januari 2021 het nieuw systeem in werking zal gaan. Er is gekeken naar twee financiële systemen om het onze te vervangen.

De KNVB met 1.250.000 leden gebruiken Sportlink. Met hun zijn gesprekken gevoerd.

Vakbonden NPB en ACP gebruiken 'All solutions'. Ook met hun zijn gesprekken gevoerd.

Er is door het LB nog geen keuze gemaakt. Voordelen van deze twee nieuwe systemen is: Flexibeler; alle e-mails eensluitend; website moderner; goedkoper. Er worden nog gesprekken gevoerd en ook gekeken naar de prijs van het pakket en de nazorg. Het LB wil hun keuze gaan voorleggen aan de clusters. Ook gelet op het coronavirus en de te grote aantallen personen op een reguliere ALV.

Na invoering van de nieuwe systemen volgen er uiteraard cursussen voor wie het aangaat.

Financiële commissie: Is op 17 januari 2020 ingesteld en door de Coronacrisis is de commissie pas in begin juni bijeen gekomen. Afsproken is dat de commissie alle documenten uit het verleden kan inzien, maar richt zich vooral op de toekomst. Zich daarbij wel baseren op lessen uit het verleden. De huidige aandachtspunten van de commissie zijn; IPA-huis Gouda, Aankoop bus voor de IPA, Verevening van budgetten van de districten, Inventaris vaststellen en integere balans, Inrichten van advies- en controllersfunctie t.b.v. IPA, Adviesrol bij aanschaf nieuw software programma voor financiën, ledenadministratie en website.

Huisstijl & communicatie: Het LB gaat naar een andere huisstijl. We gaan weer het internationaal logo gebruiken op alle uitingen, zoals briefpapier, visitekaartjes e.d.. We gaan de lelijke Gele balk met logo niet meer gebruiken. Er komen witte Visitekaartjes in Nederlands en Engels. Deze zijn te bestellen

via de (toekomstige) IPA website. Kosten voor- en toezending aan besteller van de kaartjes.

Er komt nog een discussie of de web afdeling van de districten moet blijven bestaan en hoe deze er dan uit komt te zien. Er is een nieuwe web master. Dit is John Korsel. Er wordt gekeken wat we als IPA Nederland kunnen doen op Facebook, Twitter en Instagram. Als we jongeren leden willen zullen we hieraan moeten geloven.

Uit alles blijkt dat er toch behoefte is aan een Landelijk blad op papier. De mogelijkheid wordt bekeken. Het LB

houdt de privacy en de beveiliging van de ICT scherp in de gaten.

Gelet op het bovenstaande uit de vergadering tussen Oost 4 en het Landelijk Bestuur... "Er staat nog niets Vast" een en ander moet worden vastgesteld op een ALV of op de cluster vergaderingen.

Tot zover de ontwikkelingen binnen de IPA. De volgende bestuursvergadering van IPA Nijmegen e.o. staat op de agenda voor 6 oktober a.s. Heeft er een van jullie ideeën... laat mij dit dan weten. We zijn ook nog

steeds op zoek naar iemand die het penningmeesterschap van Jaap kan overnemen. Heb je interesse geef dit dan door aan een van ons.

Covid-19 pandemie

In verband met de maatregelen die door het kabinet zijn genomen in het kader van de Covid-19 pandemie heeft zowel het landelijk bestuur als ons district er voor gekozen om tot nader order GEEN activiteiten te organiseren. Hiermee houden wij ons tevens aan de richtlijnen van het RIVM. Wij doen dit tevens omdat een grote groep leden valt in de risicogroep.

Wij als bestuur vinden het jammer dat er geen activiteiten zijn waarop wij jullie als leden kunnen treffen. Graag hadden wij onze jubilarissen tijdens een bijeenkomst in het zonnetje willen zetten. Helaas dat gaat nu niet door. Zo gauw het echter weer mogelijk is zullen wij hen en u allen weer uitnodigen om samen bij het heugelijke feit stil te staan. Daarnaast zullen wij vanzelfsprekend weer activiteiten op het programma zetten.

Jubilarissen 2020

Toch willen wij u op de hoogte brengen van deze jubilarissen. De jubilarissen dit jaar zijn:

40 jaar:

Mevr. G.B. de Bruijn-Frederiks

Dhr. H.M.H. van der Putten

Dhr. M.H.W.M. Diepstraten

Dhr. H. Wijnants

Dhr. H.A. Artz

Dhr. O. Bouman

Dhr. B. Vogel

Dhr. T.J.J.M. Jansen

Dhr. A.M.G.T.J. Mannie

25 jaar:

Mevr. C.M.P. Bouwman-Hutting

Jubileum District Arnhem

Ook heeft de Covid-19 pandemie roet in het eten gestrooid van het 50-jarig jubileum van district Arnhem. Zij hebben de activiteiten rond dit jubileum verschoven naar 2021. Ook de jubileumreis naar Ierland gaat niet door.

FLETCHER HOTELS

Met de directie van Fletcher Hotels is overeengekomen dat IPA leden in totaal 10% korting krijgen op de accommodaties in Fletcher Hotels in Nederland en dat zijn er ruim honderd.

Het Landelijk Bestuur van de IPA heeft met Fletcher Hotels een overeenkomst gesloten. Deze geldt vooralsnog tot eind 2021.

Dit betreft een kortingscode voor 5% korting. Daarbij krijg je nog 5% extra korting wanneer je je op de website van Fletcher Hotels registreert als "Fletcher Friend".

In totaal geeft Fletcher dus 10% korting aan IPA leden.

De code en gegevens

Kortingscode: Code is 'ipanederland' (niet hoofdlettergevoelig)

Geldig bij alle Fletcher hotels en op alle arrangementen

10% korting op logies icm Fletcher Friend korting.

Bij aanmelding een kopie van het geldig IPA legitimatiebewijs meezenden.

Uitgesloten dagen

Dagen die zijn uitgesloten van korting zijn:

Pasen, Pinksteren, Hemelvaart, Fronleichnam (Duitse feestdag- 3 en 4 juni) en kerst.

Vorig jaar bij 14.500 incidenten politiegeweld, nieuw registratiesysteem

Nederlandse agenten hebben vorig jaar bij 14.507 incidenten geweld gebruikt, meldt de politie. Dankzij een nieuwe wijze van registreren is duidelijk geworden dat bij deze incidenten in totaal 27.574 gewelddmiddelen zijn ingezet.

Alle eenheden van de politie registreren sinds 1 januari 2019 op dezelfde manier alle gebruikte gewelddmiddelen. Voorheen werd alleen het zwaarste gewelddmiddel dat werd ingezet genoteerd.

“Dit stelt ons in staat beter te beoordelen hoe de gewelddinzet is gegaan, of het goed is gegaan en of we het een volgende keer opnieuw zo zouden doen”, zegt portefeuillehouder geweld Frank Paauw. “Zo blijven wij leren van onze gewelddinzetten.

Uit de registraties van vorig jaar blijkt dat bij 59 procent van de gevallen fysiek geweld werd gebruikt. Denk hierbij bijvoorbeeld aan duwen en slaan. Met 11 procent staat op de tweede plek ‘anders’, waarmee wordt verwezen naar middelen die niet tot de standaarduitrusting behoren en het dreigen met geweld.

Daarna volgt met 8 procent het gebruik van vuurwapens, bijvoorbeeld door ermee te richten op een persoon of daadwerkelijk te schieten. De uitschuifbare wapenstok (6 procent) en pepperspray (5 procent) maken de top vijf compleet.

1.800 gevallen getoetst door speciale commissie

Sinds begin vorig jaar hebben alle elf politie-eenheden een Commissie Gewelddaanwending. Deze commissie beoordeelt het gebruikte geweld als een vuurwapen is ingezet om mee te richten of te schieten in het geval dat er meer dan licht letsel is ontstaan of als de hulpofficier van justitie het noodzakelijk acht.

De politie meldt dat in 2019 bijna 1.800 gevallen zijn getoetst. In 88 procent gevallen was volgens de commissie sprake van professioneel handelen. Bij de 159 situaties waar dat niet geval was, ging het vaak (82 procent) om tekortkomingen in het vakmanschap. Er moeten nog vijftig dossiers worden beoordeeld.

Gebruik van gewelddmiddelen in 2019

* Fysiek geweld:	16.328	(59 procent)
* Middelen die niet tot de standaarduitrusting behoren en het dreigen met geweld:	2.912	(11 procent)
* Vuurwapen:	2.225	(8 procent)
* Uitschuifbare wapenstok:	1.728	(6 procent)
* Pepperspray:	1.400	(5 procent)
* Handboeien:	1.173	(4 procent)
* Korte wapenstok:	739	(3 procent)
* Diensthond:	357	(1 procent)
* Lange wapenstok:	345	(1 procent)
* Dienstvoertuig:	191	(1 procent)
* Stroomstootwapen:	124	(0 procent)
* Inzet beredenen:	29	(0 procent)
* Onbekend:	12	(0 procent)
* Elektrische wapenstok:	7	(0 procent)
* CS-traangas:	4	(0 procent)

Vuurwapen FN ter illustratie

